

Raport z analizy wyników badania
losów zawodowych absolwentów Wydziału Nauk Ekonomicznych
UWM w Olsztynie
rocznika 2012/2013
w 6 miesięcy po ukończeniu studiów

Przedmiotem analizy są wyniki badania losów zawodowych absolwentów Wydziału Nauk Ekonomicznych UWM w Olsztynie rocznika 2012/2013 w 6 miesięcy po ukończeniu studiów. Celem przeprowadzonych badań jest poznanie opinii absolwentów na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w czasie studiów w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie w kontekście ich obecności na rynku pracy. Poznanie zarówno tych elementów, które oceniane są jako pomocne w życiu zawodowym, jak też luk, które mogą istnieć w programach kształcenia, pozwala na wprowadzenie zmian do oferty dydaktycznej Wydziału. Analiza ta stanowi jeden z elementów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, umożliwiających systematyczną kontrolę i poprawę wielu aspektów procesu kształcenia na Wydziale oraz w całym Uniwersytecie.

Spośród ankiet skierowanych do absolwentów Wydziału Nauk Ekonomicznych kierunków ekonomia i zarządzanie, studiów pierwszego i drugiego stopnia, uzyskano zwrot na poziomie 25,85%, co przełożyło się na 235 wypełnionych prawidłowo kwestionariuszy. Wynik ten można uznać za satysfakcjonujący i pozwalający na formułowanie wniosków o charakterze ogólnym.

W pierwszej kolejności ocenie poddano wiedzę oraz umiejętności i kompetencje zdobyte przez absolwentów Wydziału w czasie studiów. 54,89% ankietowanych oceniło ją przeciętnie, 39,15% wysoko lub bardzo wysoko, a jedynie 5,96% nisko i bardzo nisko. W przypadku umiejętności i kompetencji podział ten kształtuje się następująco: 54,47% przeciętnie, 29,36% wysoko lub bardzo wysoko, 16,17% nisko i bardzo nisko. Wyniki te można interpretować jako relatywnie niższą ocenę kształcenia praktycznego na Wydziale. Realizowane kierunki występują natomiast jedynie w formie profili ogólnoakademickich, co częściowo może tłumaczyć mniejszą koncentrację na kształceniu zawodowym.

Kolejnym elementem kształcenia, który został oceniony przez absolwentów Wydziału była rola bloku dyplomowego w rozwijaniu własnych kompetencji oraz współpracy z opiekunem pracy dyplomowej. Średnio w Uniwersytecie niemal połowa badanych oceniła ten

element kształcenia wysoko lub bardzo wysoko. W przypadku Wydziału Nauk Ekonomicznych ocena ta była nieco niższa. Podobnie niżej od średniej oceniono współpracę z opiekunem pracy dyplomowej. Należy jednak podkreślić, że dla całego UWM była ona bardzo wysoka – ponad 70% oceniło tę współpracę wysoko lub bardzo wysoko. Tym niemniej należy na Wydziale wzmocnić działania, które poprawią jakość procesu dyplomowania. W tym celu kontynuowany jest projekt „Biznes dyplom”, w ramach którego dyplomanci mają możliwość wykonywania prac na zamówienie i przy wsparciu konkretnych przedsiębiorstw. Ponadto wdrażana jest nowa procedura dyplomowania, w której większy nacisk położono na działania kontroli jakości w tym zakresie.

Ocenie poddano także rolę praktyk w rozwijaniu kompetencji przyszłych absolwentów. Na Wydziale Nauk Ekonomicznych 36,17% oceniło ich rolę jako wysoką lub bardzo wysoką, 37,87 % jako przeciętną, natomiast 25,96% jako niską lub bardzo niską. Oznacza to, że jedna czwarta absolwentów była nieusatysfakcjonowana tym elementem kształcenia. Jest to kolejny sygnał, że oczekiwany jest wyższy poziom upracticznienia zajęć w Uniwersytecie.

Absolwenci odnieśli się również do zasobów infrastruktury w Uniwersytecie – w szczególności wyposażenia sal wykładowych, laboratoriów i pracowni komputerowych. Niemal połowa ankietowanych uznała, że wyposażenie to rozwinięte przeciętnie. Ponad 37% oceniła je wysoko, a około 20% nisko lub bardzo nisko. W przypadku Wydziału Nauk Ekonomicznych szczególną rolę odgrywa infrastruktura informatyczna, w tym przede wszystkim aktualne, fachowe oprogramowanie. Należy podkreślić, że władze Wydziału starają się na bieżąco reagować na potrzeby wskazywane w tym zakresie zarówno przez pracowników jak i studentów. W ostatnim czasie powstały na Wydziale nowe pracownie komputerowe, wyposażone w najnowsze oprogramowanie.

Bardzo wysoko wśród absolwentów Wydziału zostały ocenione zasoby zgromadzone w Bibliotece Uniwersyteckiej. Średnio w Uniwersytecie 62,02% absolwentów wystawiło ocenę wysoką lub bardzo wysoką, a jedynie 2,74% bardzo niską. Podobnie, bardzo pozytywnie oceniono obiekty sportowe, będące w użytkowaniu UWM.

Poza obszarem procesu kształcenia, absolwenci mieli możliwość wypowiedzenia się także na temat organizacji studiów i pracy dziekanatu. Na Wydziale Nauk Ekonomicznych niemal 80% oceniło ten element pozytywnie. Jedynie 8,93% oceniło ten element bardzo nisko.

W dalszej części badania ocenie poddano status zawodowy absolwentów. Należy podkreślić, że absolwenci Wydziału Nauk Ekonomicznych znaleźli się w grupie, która w

porównaniu do innych wydziałów najczęściej znajduje zatrudnienie. Jedynie 11,49% spośród absolwentów nie znalazło pracy i nie zdecydowało się na kontynuowanie nauki. Około połowy pracy i nie kontynuuje nauki, 12,34% łączy pracę z dalszą nauką. Jedynie absolwenci Wydziału Nauk Medycznych osiągnęli lepszy wynik w tym obszarze. Wydaje się, że jest to kluczowe kryterium w ocenie jakości kształcenia na Wydziale – sukces absolwentów na wymagającym rynku pracy. Pewnym problemem jest jedynie znalezienie zatrudnienia ściśle związanego z uzyskanym wykształceniem – średnio w Uniwersytecie 28,53% pracuje na stanowiskach nie związanych z ukończonym kierunkiem studiów.

W ankiecie absolwenci oceniali również praktyczne wykorzystanie wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w trakcie studiów. W przypadku Wydziału Nauk Ekonomicznych ocena ta jest relatywnie niska – jedynie 22,76% oceniło ten element kształcenia wysoko lub bardzo wysoko. Natomiast niemal 40% absolwentów wypowiedziało się na ten temat negatywnie. Jest to kolejny argument na to, że oczekuje się upracticznienia kształcenia.

W kontekście dopasowania uzyskanego wykształcenia do wymagań rynku pracy pozytywnie wypowiedziało się ponad 80% absolwentów. Tylko 4,83% ankietowanych odpowiedziało, że jest ono bardzo małe. Ponadto około 70% absolwentów pozytywnie oceniło stopień przygotowania absolwentów do samokształcenia i kreatywnego rozwiązywania problemów w pracy.

Ważnym elementem badania było wskazanie przez absolwentów tych obszarów kształcenia, które wzmocniłyby ich pozycję konkurencyjną na rynku pracy. Większość z nich jest związana z naukami ekonomicznymi, w tym m.in. wiedza i umiejętności analityczne (23,65%), znajomości podstaw księgowości i finansów (7,29%), umiejętność kierowania zespołem ludzi (7,76%). Inne ważne elementy to znajomość języków obcych (19,63%), umiejętność obsługi programów komputerowych (11,95%) oraz umiejętność podejmowania ryzyka i kreatywność (14,50%).

Wśród absolwentów Wydziału Nauk Ekonomicznych 36,17% powtórnie wybrałoby ten sam kierunek studiów w UWM w Olsztynie, a 32,77% inny kierunek w UWM. Ponadto 16,17% ankietowanych zadeklarowało, że wybrałoby ten sam kierunek w innej uczelni.

Przeprowadzone badania i zestawione wyniki pozwalają na wyciągnięcie wniosków oraz sformułowanie rekomendacji dotyczących polityki kształcenia na Wydziale w przeszłości. W pierwszej kolejności należy podkreślić fakt dość wysokiego odsetka absolwentów, którzy wzięli udział w ankiecie – już ten element świadczy o kompetencjach społecznych oraz więzi z Uniwersytetem i Wydziałem, którą udało się wykreować w czasie

studiów. W odniesieniu do uzyskanych wyników szczególnie pozytywnym jest informacja na temat wysokiego poziomu zatrudnienia absolwentów Wydziału – zarówno w ujęciu bezwzględnym jak i w porównaniu do absolwentów innych Wydziałów. Jednym z czynników wpływających na taki stan rzeczy jest aktywnie działająca przy Wydziale Rada Patronacka, której przedstawiciele oferują studentom praktyki i staże już w czasie studiów, a po ich ukończeniu nierzadko proponują zatrudnienie. Ponadto obecnie wielu studentów rozpoczyna swoją aktywność zawodową już w czasie studiów. Jest to bardzo ambitne wyzwanie, dlatego prodziekani ds. dydaktycznych starają się wspierać takie aktywności, m.in. proponując indywidualną organizację studiów. W efekcie, po zakończeniu studiów, absolwent dysponuje nie tylko dyplomem, ale również doświadczeniem zawodowym, co znacząco poprawia jego pozycję na rynku pracy.

Wśród słabości procesu kształcenia na Wydziale Nauk Ekonomicznych UWM w Olsztynie absolwenci podkreślają zbyt słabe uprzączeniowanie procesu dydaktycznego. Informacja taka skłania do podjęcia decyzji o rozszerzeniu oferty dydaktycznej o kierunek studiów o profilu praktycznym. Kierunkiem tym ma być Zarządzanie i inżynieria produkcji – studia, które u swoich podstaw mają kształcić kadry inżynierskie dla przemysłu. Być może w przyszłości rozważony zostanie również inny kierunek o profilu praktycznym. Ponadto absolwenci nisko ocenili poziom praktyk realizowanych w ramach programu studiów. Trudno do końca zgodzić się z tym zarzutem – wielokrotnie na Wydziale poszukiwaliśmy osób chętnych do odbycia praktyk w różnych przedsiębiorstwach (m.in. w bankach) – niestety bezskutecznie. Istnieje bowiem grupa studentów, która traktuje praktykę jako jeden z przedmiotów, który należy „zaliczyć”. Decydują się wówczas na mniej wymagające praktyki, z których rzeczywiście mogą osiągnąć relatywnie niskie korzyści. Należy zatem w tym obszarze nadal pracować nad pobudzaniem ambicji naszych studentów, aby jak najlepiej wykorzystali pojawiające się w czasie studiów wszelkie szanse, które wzbogacą ich wykształcenie.

Ważną informacją dla pracowników i władz Wydziału jest relatywnie niska ocena procesu dyplomowania. Problem ten został zidentyfikowany na Wydziale już wcześniej, w ramach prac Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Podjęte działania, które polegały m.in. na ocenie losowo wybranych prac dyplomowych oraz zebraniu opinii recenzentów na temat najczęściej pojawiających się braków i wad tych prac, stały się przyczynkiem do opracowania nowej procedury dyplomowania. Ponadto podjęto działania organizacji seminariów skierowanych do promotorów prac licencjackich i magisterskich, które miałyby na celu stworzenie zbioru dobrych praktyk w procesie dyplomowania. Jest

zatem szansa na poprawę jakości kształcenia na Wydziale w tym obszarze, co powinno skutkować wyższą satysfakcją studentów z kształcenia się w ramach prac seminaryjnych i przygotowania pracy dyplomowej, a przez to lepszą oceną w przyszłych ankietach absolwentów.

Reasumując, przeprowadzone badanie stanowi bardzo ważne źródło informacji o procesie kształcenia na Wydziale, które pozwala na przyszłe kreowanie działań dydaktycznych. Biorąc pod uwagę zarówno uwagi absolwentów, bieżące opinie studentów, wskazówki pracodawców, jak też strategiczne założenia rozwoju Uniwersytetu i Wydziału możliwym jest optymalizowanie polityki kształcenia na Wydziale.